U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobce: **Centrum pro efektivní dopravu, z.s.**, se sídlem nám. Winstona Churchilla 1800/2, Praha 3, zast. Mgr. Ludvíkem Matouškem, advokátem se sídlem Kovářská 549/12, Praha 9, proti žalované: **Správa železniční dopravní cesty, státní organizace**, se sídlem Dlážděná 1003/7, Praha 1, proti rozhodnutí žalované ze dne 26. 3. 2015, č. j. 13528/2015, v řízení o námitce podjatosti žalobce ve věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. Nao 55/2018 (řízení o námitce podjatosti podané ve věci sp. zn. 8 As 18/2018) proti soudci šestého senátu Nejvyššího správního soudu JUDr. Tomáši Langáškovi,

takto:

Soudce Nejvyššího správního soudu JUDr. Tomáš Langášek **není vyloučen** z projednávání a rozhodnutí věci vedené u tohoto soudu pod sp. zn. Nao 55/2018.

Odůvodnění:

[1] Žalobce uplatňuje námitku podjatosti proti JUDr. Tomáši Langáškovi, soudci šestého senátu Nejvyššího správního soudu, kterému byla přidělena k projednání a rozhodnutí věc vedená u tohoto soudu pod sp. zn. Nao 55/2018. V posledně jmenované věci jde o námitku podjatosti žalobce proti JUDr. Miloslavu Výbornému a JUDr. Petru Mikešovi, soudcům osmého senátu, kterému byla přidělena k projednání a rozhodnutí věc vedená pod sp. zn. 8 As 18/2018, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 8. 12. 2017, č. j. 3 A 64/2015 – 44, ve věci žaloby proti rozhodnutí žalované ze dne 26. 3. 2015, č. j. 13528/2015.

[2] Žalobce ve svém podání upozorňuje, že jeho zástupce několik let spolupracoval s JUDr. Langáškem, oba totiž patřili do užšího týmu předsedy Ústavního soudu JUDr. Pavla Rychetského. Žalobce sám nepochybuje, že JUDr. Langášek je schopen se od kolegiálních vztahů abstrahovat, obává se však, že veřejnost by na tuto situaci mohla nazírat jinak. Žádá proto, aby ji posoudil Nejvyšší správní soud.

[3] JUDr. Langášek k námitce uvedl, že nemá žádný vztah k věci ani k účastníkům a necítí se být podjatý. Se zástupcem žalobce se sice zná, na Ústavním soudě spolupracovali, nicméně jako profesionál je schopen se od této skutečnosti oprostit. Jejich vztah je kolegiálně přátelský, ale ne takového charakteru a intenzity, aby mohl založit jeho podjatost.

[4] Podle § 8 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů, *soudci jsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučeni jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.*

[5] Integrální součástí práva na spravedlivý proces tak, jak je vymezeno v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, je garance toho, aby ve věci rozhodoval nezávislý a nestranný soudce. Nestrannost a nezaujatost soudce je jedním z hlavních předpokladů spravedlivého rozhodování a jednou z hlavních premis důvěry občanů a jiných subjektů v právo a právní stát (čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky).

[6] Nestrannost soudce je subjektivní psychickou kategorií, jež vyjadřuje jeho vnitřní psychický vztah k projednávané věci. Při posuzování podjatosti je však třeba nestrannost vnímat i z hlediska objektivního, tedy zkoumat, zda neexistují objektivní okolnosti, jež vyvolávají oprávněné pochybnosti o nezaujatosti soudce v konkrétním případě. K vyloučení soudce z projednávání a rozhodování věci tak má dojít nejen tehdy, kdy se prokáže, že je podjatý. K tomuto kroku je nutné přistoupit už v okamžiku, kdy lze opodstatněně pochybovat o tom, že nepodjatý není (srovnej nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 167/94, N 127/6 SbNU 429).

[7] Je nicméně nutné zdůraznit, že k vyloučení soudce z projednání a rozhodnutí věci může v zásadě dojít teprve tehdy, když je evidentní, že vztah soudce k dané věci, účastníkům řízení nebo jejich zástupcům, dosahuje takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebude moci nebo schopen nezávisle a nestranně rozhodovat (srovnej nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 105/01, N 98/23 SbNU 11). Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. totiž představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny). Postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je tedy nutno chápat jako postup výjimečný.

[8] Pochybnosti o nepodjatosti soudce pro jeho poměr k účastníkům či jejich zástupcům mohou být založeny např. tehdy, jsou-li příbuzní, nebo je-li mezi nimi nepřiměřeně přátelský, či naopak zjevně nepřátelský vztah. Okolností vzbuzující pochybnost o nepodjatosti soudce může být také kolegiální vztah mezi soudcem a účastníkem či jeho zástupcem. Ve všech těchto případech je však třeba na podkladě konkrétních okolností věci posuzovat, zda je tento vztah takové povahy a intenzity, že skutečně vzbuzuje oprávněnou obavu, že soudce není nepodjatý.

[9] K situaci, kdy ve věci rozhoduje soudce, který se ze svého pracovního působení zná s účastníkem nebo jeho zástupcem – právním profesionálem, z povahy věci běžně dochází. Každý právník se v průběhu svého života setkává s kolegy, a to ať už na pracovišti, odborných konferencích a seminářích či při jiných společenských příležitostech. Pouze některé z těchto vztahů však přerostou ve vztahy intenzivní nebo dokonce přátelské. Kromě toho jejich hloubka se v čase mění. Některé se prohlubují, jiné – zejména po opuštění společného pracoviště – blednou. Každý soudce profesionál přitom musí být schopen standardní profesní a kolegiální vztahy odstínit (srovnej usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2013, č. j. Nao 41/2013 - 56).

[10] Nejvyšší správní soud v minulosti opakovaně konstatoval, že standardní kolegiální vztah k účastníku řízení nebo jeho zástupci ještě nevzbuzuje pochybnost o nepodjatosti soudce. K opačnému závěru by bylo možné dospět pouze tehdy, pokud by tento vztah byl skutečně intenzivní. K vyloučení soudce z projednávání a rozhodnutí věci tak nemůže dojít jen na základě toho, že s účastníkem nebo jeho zástupcem působil na společném pracovišti, jezdí na stejné konference, nebo že si tykají (srovnej např. usnesení ze dne 13. 3. 2014, č. j. Nao 86/2014 - 15, ze dne 30. 7. 2015, č. j. Nao 215/2015 - 28, ze dne 4. 9. 2015, č. j. Nao 247/2015 - 27, nebo ze dne 16. 3. 2016, č. j. Nao 41/2016 - 27). Oproti tomu by oprávněně vzbuzovalo pochybnosti o nepodjatosti soudce, pokud by byl s účastníkem řízení nebo jeho zástupcem v každodenním pracovním styku, který by přerostl i do osobní roviny (např. by společně trávili dovolené).

[11] Pro projednávanou věc je podstatné, že jediným pojítkem mezi JUDr. Langáškem a zástupcem žalobce je společné působení u Ústavního soudu, které bylo ukončeno před několika lety. Z vyjádření obou z nich vyplývá, že v minulosti patřili k bližšímu okruhu spolupracovníků JUDr. Rychetského, v současnosti se ale nestýkají. Konkrétněji lze doplnit, že JUDr. Langášek byl od 11. 8. 2003 do 31. 12. 2008 asistentem předsedy soudu JUDr. Rychetského a od 1. 1. 2009 do 28. 2. 2013 generálním sekretářem soudu, zástupce žalobce Mgr. Matoušek byl od 5. 1. 2009 do 6. 8. 2013 asistentem předsedy (viz veřejně dostupné informace o emeritních funkcionářích a asistentech Ústavního soudu na jeho webových stránkách www.usoud.cz). Uvedené tedy potvrzuje, že JUDr. Langášek a zástupce žalobce měli v letech 2009 až 2013 společné působiště, od té doby však již uplynulo pět let a v současné době je již žádné silnější vazby nepojí.

[12] Lze tedy shrnout, že JUDr. Langášek a zástupce žalobce se ze svého dřívějšího působiště znají, ani jeden z nich však tento vztah nepociťuje intenzivně a nemá za to, že by mohl JUDr. Langáška v jeho práci jakkoli ovlivnit. Objektivně nazíráno je sice pojí dřívější profesní působiště, i v tehdejší době se však jednalo o standardní kolegiálně přátelský vztah, který navíc musel z povahy věci ochladnout během pěti let, po které se nestýkají. Byť tedy mezi nimi je určité profesní pojítko, není takové kvality a intenzity, aby zavdalo důvod váhat nad nepodjatostí JUDr. Langáška. Je naopak nutné zdůraznit, že se jako profesionál od standardního kolegiálního vztahu bez jakýchkoli pochyb oprostí.

[13] Jak již bylo uvedeno, příslušnost soudu i soudce stanoví zákon a výjimku z takto stanovené příslušnosti lze připustit pouze výjimečně. Vzhledem k výše uvedenému soud

neshledal důvod k výjimečnému postupu a JUDr. Langáška proto nevyloučil z projednávání a rozhodnutí věci vedené pod sp. zn. Nao 55/2018.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. března 2018

JUDr. Radan Malík
předseda senátu